

Od kraja 2021. godine, Evropska investiciona banka (EIB) prestaće da finansira projekte koji se oslanjaju na fosilna goriva - uglj, gas ili naftu. Investiciona banka Evropske unije će finansiranje preusmeriti na projekte energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije. EIB i dalje ostavlja otvorena vrata za finansiranje projekata fosilnih goriva, ali samo sa smanjenim emisijama ugljen-dioksida - gornja granica iznosi 250 grama po kilovat-času satu proizvedene električne energije. Ograničenje je čak niže za elektrane na gas, sa izuzetkom kombinovanih elektrana. Poređenja radi, bugarske termoelektrane na lignit ispuštaju 1,2 kilograma CO₂ po kWh.

Usvajanje odluke Upravnog odbora EIB bilo je odgođeno za dva meseca jer pojedini članovi, koji su takođe akcionari banke, nisu bili zadovoljni odlukom. Na primer, Nemačka i Evropska komisija su lobirale da se ne žuri. Sastanak je trajao više od 11 sati, napisao je potpredsednik banke Andrew McDowell na tviteru, a dogovor je postignut tek kasno uveče. Na kraju, prema informacijama grupe Zelenih u Evropskom parlamentu, 19 država članica, uključujući Bugarsku, glasalo je za preokret u politici EIB. Poljska, Mađarska i Rumunija bile su protiv, a šest zemalja je bilo suzdržano.

Zbog ovih protivljenja, EIB će sprovesti svoju novu politiku od 2021. godine, a ne od 2020. godine, kako je prvobitno planirano.

Nova Evropska komisija, koju predvodi Ursula von der Leyen, predlaže čak da se finansijska institucija transformiše u Klimatsku banku. Cilj Evropske komisije je da se kroz finansiranje EIB u narednih deset godina zaključe investicije vredne milijardu evra - privatne i javne, kako bi se omogućila tranzicija evropskih ekonomija ka čistijoj energiji.

„Klima je glavno pitanje u političkom programu našeg vremena“, rekao je predsednik EIB Werner Hoyer u posebnoj izjavi, nazivajući odluku banke da odustane od podrške fosilnim gorivima „kvantnim skokom“.

Odlučni kreditor

EIB trenutno ima portfolio kredita vredan pola milijarde evra i glavni je kreditor velikih infrastrukturnih projekata u EU. Prošle godine, banka je dala dve milijarde evra kredita za različite energetske projekte koji se oslanjaju na fosilna goriva. Ukupno je od 2013. godine EIB takve projekte finansirala sa 13,4 milijardi evra, dok je u istom periodu podržala sa 65 milijardi evra projekte obnovljive energije i energetske efikasnosti.

U Bugarskoj je pre samo mesec dana EIB izdvojila 110 miliona evra za izgradnju gasne interkonekcije sa Grčkom, a 67 miliona evra moglo bi biti dodeljeno gradu Sofija za izgradnju kogeneracionog postrojenja koja bi koristilo reciklirani otpad iz Sofije.

Finansiranje EIB je od presudne važnosti za brojne projekte, s obzirom da banka može sebi da priušti dugoročne kredite sa relativno visokim rizikom.

Veliki finansijski zaokret

Odluka EIB dolazi u pozadini ambicija većine zemalja EU da postignu klimatsko neutralnu ekonomiju do 2050. godine. Nova predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen tražila je od 27 zemalja da dramatično povećaju ambicije za smanjenje emisija CO₂ do 2030. godine. Iako je pre manje od godinu dana usvojena nova evropska regulativa, koje zahteva smanjenje emisija za 40% u odnosu na nivo iz 1990. godine, Von der Leyen insistira na smanjenju od 55% u sledećoj deceniji.

Evropska centralna banka takođe bi mogla uskoro slediti primer EIB. Nova guvernerka Christine Lagarde posvećena je dovođenju klimatskih promena u fokus ove finansijske institucije.

ECB trenutno razmatra da prihvati izmene svojih testova otpornosti na stres tako što će uključiti i klimatske rizike. Zbog toga bi se finansijska izloženost banaka putem projekata sa visokim emisijama ugljenika mogla preispitivati kao pasiva u njihovim bilansima. To će dramatično umanjiti apetit banaka za finansiranje projekata na uglj ili gas.

Izvor: capital.bg